

۷۱- اگر هدف تدریس «رشد تفکر منطقی» در فراگیران باشد در این صورت با کدام الگو هماهنگی خواهد داشت؟ (۱) شرطی سازی و القاء (۲) آموزش و پرورش (۳) شرطی سازی و تدریس (۴) آموزش و تدریس
پاسخ صحیح: گزینه (۲) آموزش و پرورش
منبع: کلیات روش ها و فنون تدریس امان اله صفوی، ص ۱۵۲
مشابهت با سوال ۷۷ سال ۱۳۹۱

اگر هدف تدریس «رشد تفکر منطقی» در فراگیران باشد در این صورت با الگوی " آموزش و پرورش " هماهنگی خواهد داشت.

۷۲- ارتباط مفاهیم درسی به یکدیگر و ارائه آن در حالت نموداری، جزء کدام الگو (نقشه) است؟
(۱) مفهومی
(۲) ذهنی
(۳) موضوعی
(۴) بازخوانی
پاسخ صحیح: گزینه (۴) بازخوانی
منبع: مهارت‌های آموزشی و پرورشی دکتر شعبانی ص ۲۲۵

ارتباط مفاهیم درسی به یکدیگر و ارائه آن در حالت نموداری، جزء الگو (نقشه) بازخوانی است.

۷۳- اگر در امتحان درس شیمی از شاگردی خواسته شود نمونه‌هایی از تعادل شیمیایی برگشت‌پذیر را ارائه دهند: این خواسته در چه سطحی از حیطه شناختی بلوم است؟ (۱) ارزیابی (۲) ترکیب (۳) درک و فهم (۴) دانش
پاسخ صحیح: گزینه (۴) دانش
منبع: مهارت‌های آموزشی و پرورشی دکتر شعبانی، ص ۱۴۹
این سوال به اشکال مختلف در سال‌های مختلف مطرح شده است.

طبقه‌بندی اهداف آموزشی:

معروف‌ترین طبقه‌بندی اهداف آموزشی، با نام حوزه‌های یادگیری به وسیله بلوم و همکاران او تهیه شده است. در این طبقه‌بندی، اهداف آموزشی ابتدا، به سه حوزه با نام‌های حوزه شناختی، عاطفی، روانی- حرکتی، تقسیم شده‌اند. سپس اهداف حوزه شناختی را مطابق توضیحات زیر به طبقات دیگر تفکیک نموده‌اند:

۱. دانش

دانش شامل یادآوری، (بازخوانی و بازشناسی)، امور جزئی و کلی، روش‌ها و فرایندها، الگوها، ساخت‌ها و موقعیت‌هاست. دانش عبارتست از حفظ و نگهداری ذهنی مطالب قبلاً آموخته شده.

۲. فهمیدن

فهمیدن یعنی توانایی پی بردن به مفهوم یک مطلب و تبیین آن با جملاتی که شخص خودش می‌سازد، بی آنکه میان آن مطلب با مطالب دیگر چندان ارتباطی برقرار کند. فهمیدن یک مرحله بالاتر از دانش است.

۳. کاربرد

استفاده از مطالب انتزاعی (اندیشه‌های کلی، قواعد اجرایی، روش‌های کلی) در موقعیت‌های عینی و عملی.

۴. تحلیل

شکستن یک مطلب یا موضوع به اجزاء و عناصر تشکیل‌دهنده‌ی آن بگونه‌ای که سلسله‌مراتب اندیشه‌ها به صورتی روشن نشان داده شود و روابط میان اندیشه‌های بیان نشده مشخص گردد.

۵. ترکیب

پهلوی هم گذاشتن عناصر و بخش ها برای ایجاد یک کل یکپارچه و تولید طرح یا ساختی که قبلا بدین شکل وجود نداشته است. ترکیب همان فعالیتی است که به خلاقیت و آفرینندگی معروف است.

توانایی نوشتن یک داستان، مقاله، یا شعر ابتکاری و یا توانایی بیان تجارب شخصی به صورت مؤثر در این طبقه قرار دارد. همچنین طراحی طرح مناسب آموزشی برای تدریس، در طبقه ترکیب قرار دارد.

۶. ارزشیابی

آخرین و عالی ترین مرحله ی شناخت است. در این مرحله فراگیر ناچار به اخذ تصمیم است. این مرحله شامل مقایسه ی دو یا چند اثر با یکدیگر و داوری درباره ی ارزش مطالب و موضوعات برای مقاصد معین می باشد.

سطوح شش گانه	حیطه شناختی هدف کلی آموزشی (نتایج یادگیری)	فعل های رفتاری (بصورت حال ساده و سوم شخص)
دانش	اصطلاحات متداول را می داند مفاهیم اساسی را می داند روش ها را می داند	تعریف می کند - توصیف می کند - مشخص می کند - فهرست می کند - نام می برد - تکرار می کند - بیان می کند - نسخه برداری می کند
درک و فهم	اصول را می فهمد تئوری ها را می فهمد قوانین را می فهمد	مثال می زند - حل می کند - ترجمه می کند - تمیز می دهد - تخمین می زند - توضیح می دهد - بسط می دهد - تعمیم می دهد - بازنویسی می کند - خلاصه می کند - پیش بینی می کند.
کاربرد	مفاهیم و اصول را در موقعیت جدید به کار می برد قوانین و نظریه ها را در موقعیت های عملی بکار می گیرد	تغییر می دهد - محاسبه می کند - نمایش می دهد - کشف می کند کند - اندازه گیری می کند - کنترل می کند
تجزیه و تحلیل	ساختار یک اثر ذهنی را تجزیه و تحلیل می کند جداول و نمودارها را تجزیه و تحلیل می کند یک متن ادبی را تجزیه و تحلیل می کند	به اجزا تقسیم می کند - با نمودار نشان می دهد - مجزا می کند - تجزیه می کند - تفکیک می کند - هجی می کند
ترکیب	اصول و قواعد را با یکدیگر ترکیب می کند طرح جدیدی ابداع می کند مطالب را بایکدیگر ترکیب می کند	طبقه بندی می کند - درهم می آمیزد - انشاء میکند - بازنویسی می کند - سخنرانی می کند - داستان می نویسد - شعر می سراید - تجدید سازمان می کند - مدون می کند - نمودار تهیه می کند - گروه بندی می کند
ارزشیابی	یک اثر هنری را ارزشیابی می کند دوش های تدریس را ارزشیابی می کند قوانین یادگیری را ارزشیابی می کند	ارزشیابی می کند - مقایسه می کند - نتیجه گیری می کند - انتقاد می کند - ربط می دهد - قضاوت می کند - داوری می کند.

۷۴- روش آزمایشگاهی جزء کدام الگو است؟
(۱) کاوشگری
(۲) مستقیم
(۳) اجتماعی
(۴) تعاملی
پاسخ صحیح: گزینه ی (۱) کاوشگری
منبع: مهارت‌های آموزشی و پرورشی دکتر شعبانی، ص ۲۸۶

روش تدریس آزمایشگاهی

بر اصول یادگیری اکتشافی استوار است. یعنی در این روش مستقیماً چیزی آموزش داده نمی‌شود، بلکه موقعیت و شرایطی فراهم می‌شود که شاگردان از طریق آموزش به پژوهش بپردازند و جواب مسئله را کشف کنند. این روش را جزء الگوی کاوشگری می‌دانند.

۷۵- کدام یک از موارد زیر، جزء کارکردهای راهبردی یک معلم <u>نیست</u> ؟
(۱) تشویق
(۲) صحبت کردن
(۳) ایجاد انگیزه
(۴) ارزشیابی فراگیران
پاسخ صحیح: گزینه ی (۳) ایجاد انگیزه
منبع: مهارت‌های آموزشی و پرورشی دکتر شعبانی ص ۷۵

تشویق، صحبت کردن، ارزشیابی فراگیران، جزء کارکردهای راهبردی یک معلم بوده، و ایجاد انگیزه، جزء کارکردهای راهبردی یک معلم نیست.

۷۶- کدام یک در خصوص شرایط حل مسأله واقعی، صحیح تر است؟
(۱) طراحی، اجرا، ارزشیابی
(۲) یادگیری، تمرین تکرار، تعمیم
(۳) شناخت، فرا شناخت، انگیزش
(۴) تدوین اهداف، ارائه محرک ها، ارزشیابی
پاسخ صحیح: گزینه ی (۳) شناخت، فرا شناخت، انگیزش
منبع: مهارت های آموزشی و پرورشی دکتر شعبانی، ص ۲۳۲
مشابهت با سوال ۸۰ سال ۱۳۹۱

محیط و شرایط آموزش باید به گونه ای تنظیم گردد که شاگرد با مشکل مواجه شود و آن را درک کند (شناخت).

این امر زمانی امکان خواهد داشت که شاگرد، قدرت تحلیل و استنتاج و نیز قدرت شناخت مسأله و ویژگی های آن را داشته باشد و به این ترتیب بتواند راه حل های احتمالی را پیش بینی کند (فراشناخت).

تحقق این امر زمانی ممکن خواهد بود که شرایط ایجاد مسأله بر اساس استعداد، توانایی، سن و پایه های علمی شاگرد تنظیم شود (انگیزش).

شناخت، فرا شناخت و انگیزش از جمله عواملی هستند که در حل مسئله نقش اساسی، ایفا می کنند.

نکته

عامل اصلی در حل مسئله عبارتست از کاربرد تجربه ی قبلی فرد برای رسیدن به راه حل و پاسخی که پیش از آن برای انسان ناشناخته بوده است.

۷۷- شباهت عمده روش یادگیری «تا حد تسلط» با طرح «آموزش انفرادی کلر» چیست؟ (۱) تاکید بر ترکیب سنی متفاوت کلاس (۲) استفاده از مهارت‌های شاگردان (۳) استفاده از گام‌های جانبی در تدریس (۴) توجه ویژه به تدریس خصوصی
پاسخ صحیح: گزینه (۱) تاکید بر ترکیب سنی متفاوت کلاس
منبع: مهارت‌های آموزشی و پرورشی دکتر شعبانی، ص ۳۰۰

یادگیری تا حد تسلط

در این روش، شاگرد قبل از اینکه به پیشرفت خود ادامه دهد، باید محتوای آموزشی را تا حد تسلط یاد گرفته باشد.

نظریه یادگیری در حد تسلط، توسط **بلوم** در سال ۱۹۶۸ و **بلاک (Block)** در سال ۱۹۷۱ مطرح شد. بر اساس این نظریه، یادگیری و پیشرفت تحصیلی فراگیران به طور وسیعی به **زمان یادگیری** بستگی دارد (کارول - Carroll).

به عقیده کارول، شاخص اصلی استعداد تحصیلی شاگردان زمان است. بر اساس نظریه او، میزان یادگیری افراد طبق این فرمول محاسبه می‌شود:

(زمان مورد نیاز برای یادگیری / زمان منظور شده برای یادگیری) = F = میزان یادگیری

در این روش تدریس، آموزش به صورت **گروهی** انجام می‌شود اما به گونه‌ای که تفاوت‌های فردی و ویژگی‌های اختصاصی

یادگیرندگان مورد توجه قرار می‌گیرد و معلم در ضمن آموزش، فرصت می‌یابد تا به هر یک از فراگیران رسیدگی نماید.

طرح آموزش انفرادی کلر

این طرح هر واحد درسی را به ۱۵ الی ۳۰ بخش تقسیم می‌کند. شاگرد هر بخش را مطالعه می‌کند و سپس امتحانی در آن زمینه می‌دهد و در صورت موفقیت در امتحان بخش بعدی را ادامه می‌دهد.

اساس کار در طرح کلر عبارتست از:

۱. پیشرفت بر اساس توان فردی

۲. یادگیری در حد تسلط

۳. تدریس خصوصی

۴. راهنمایی

mshahpari۲۷@ gmail.com

نام مؤلف: **مرضیه شاهپری**

۵. تکنیکها و روشهای مکمل همراه با آموزش سنتی

بر اساس مباحث ارائه شده، شباهت عمده روش یادگیری «تا حد تسلط» با طرح «آموزش انفرادی کلر» در تاکید بر ترکیب سنی متفاوت کلاس می باشد.

۷۸- در کدام نوع سوال، محتوای برنامه درسی کمتر پوشش داده می‌شود؟ (۱) صحیح غلط (۲) چندگزینه‌ای (۳) آشنایی کنترل شده (۴) آشنایی گسترده پاسخ
پاسخ صحیح: گزینه (۳) آشنایی کنترل شده
منبع: مهارت‌های آموزشی و پرورشی دکتر شعبانی، ص ۳۶۰

از میان انواع سوالات معلم ساخته، در آزمونی با سوالات "آشنایی کنترل شده"، محتوای برنامه درسی کمتر پوشش داده می‌شود.

۷۹- معنادار شدن مطالب از نظر پیاژه با کدام مفهوم مرتبط است؟ (۱) ساخت‌گرایی (۲) پیش‌سازماندهنده (۳) جذب و انطباق (۴) رشد شناختی
پاسخ صحیح: گزینه (۲) پیش‌سازماندهنده
منبع: مهارت‌های آموزشی و پرورشی دکتر شعبانی، ص ۲۲۵
مشابهت با سوال ۹۶ سال ۱۳۸۸

معنادار شدن مطالب از نظر پیاژه با مفهوم **پیش‌سازماندهنده** مرتبط است

الگوی پیش سازماندهنده

الگوی پیش سازمان دهنده را **دیوید آزوبل** در سال ۱۹۶۳ تدوین کرد که یکی از الگوهای خانواده اطلاعات پردازشی است و تقریباً برای هر محتوی و هر سنی استفاده می شود .

الگوی پیش سازمان دهنده باعث یادگیری با معنا در دانش آموزان می شود و در آن معلم ساخت ذهنی دانش آموزان را به کنکاش و مطالب یادگیری را به ساخت ذهنی ارتباط می دهد.

این الگو موجب تقویت مفاهیم ، درون سازی معنی دار اطلاعات و افکار ، عادت به تفکر منظم و منطقی و تقویت روحیه کاوشگری در دانش آموزان می شود. در این الگو، توجه بیشتر معطوف به فعالیت معلم در فرایند آموزش است؛ معلم است که محیط آموزشی را سازماندهی می کند. معلم در این الگو، قبل از شروع مباحث درسی جدید، سعی می کند با مطرح کردن یک مفهوم کلی (همان پیش سازماندهنده)، ارتباط بین مفاهیم جدید را با مفاهیم اندوخته قبلی شاگرد، فراهم کند.

"یادگیری معنی دار"، به آن نوع یادگیری گفته می شود که مفاهیم جدید، ریشه در مفاهیم گذشته فرد داشته باشد و براساس آن بنا شود.

۸۰- کدام نوع یادگیری پیش نیاز "یادگیری مفاهیم واقعی" است؟
(۱) مفاهیم تعریفی
(۲) تعمیم دادن
(۳) مفاهیم انتزاعی
(۴) تمییز دادن
پاسخ صحیح: گزینه (۴) تمییز دادن
منبع: الگوی تدریس ۲۰۰۴، دکتر بهرنگی ص ۱۲۶

از میان انواع یادگیری تمییز دادن پیش نیاز "یادگیری مفاهیم واقعی" است.

۸۱- در کدام الگو، فرایند مردم‌سالاری با فرایند کاوش علمی در قالب یک راهبرد، تدریس می‌شود؟ (۱) مباحثه (۲) استقرایی (۳) مفاهیم انتزاعی (۴) تمییز دادن
پاسخ صحیح: گزینه (۳) مفاهیم انتزاعی
منبع: الگوی تدریس ۲۰۰۴، دکتر بهرنگی ص ۲۷۵

در الگوی مفاهیم انتزاعی، فرایند مردم‌سالاری با فرایند کاوش علمی در قالب یک راهبرد، تدریس می‌شود.

۸۲- کدام یک را می توان جزء موارد مشترک دو رویکرد یادگیری «همیاری» و «تسلط یاب» دانست؟ (۱) تأکید بر نقش تعیین کننده شاگردان در طراحی فعالیت های آموزشی (۲) استفاده از آزمون های ملاکی برای سنجش آموخته های شاگردان (۳) استفاده از آزمون های هنجاری برای سنجش آموخته های شاگردان (۴) تأکید بر ترکیب همگن فراگیران در یک گروه یادگیری
پاسخ صحیح: گزینه (۱) تأکید بر نقش تعیین کننده شاگردان در طراحی فعالیت های آموزشی
منبع: مهارت های آموزشی و پرورشی دکتر شعبانی، ص ۳۰۰

✚ یادگیری از طریق همیاری

یادگیری از طریق همیاری راهبردی است که دانش آموزان را در قالب گروه های منسجم و پایدار برای کار و تماس با یکدیگر برمی انگیزد. کار گروهی، بخش اصلی تحقق اهداف یادگیری در کلاس های درس است. یادگیری از طریق همیاری، مسئولیت پذیری شخصی را در میان تعاملات گروهی پرورش می دهد. در یادگیری از طریق همیاری، نقش معلم از «داناى صحنه ی کلاس به راهنمای عمل» تغییر می یابد. دانش آموزان اگر چه به صورت گروهی به یادگیری اقدام می کنند، ولی پیشرفت آنان در یادگیری، به صورت انفرادی سنجیده می شود.

✚ یادگیری تا حد تسلط

در این روش، شاگرد قبل از اینکه به پیشرفت خود ادامه دهد، باید محتوای آموزشی را تا حد تسلط یاد گرفته باشد. نظریه یادگیری در حد تسلط، توسط بلوم در سال ۱۹۶۸ و بلاک (Block) در سال ۱۹۷۱ مطرح شد. بر اساس این نظریه، یادگیری و پیشرفت تحصیلی فراگیران به طور وسیعی به زمان یادگیری بستگی دارد (کارول - Carroll).

به عقیده کارول، شاخص اصلی استعداد تحصیلی شاگردان زمان است. بر اساس نظریه او، میزان یادگیری افراد طبق این فرمول محاسبه می شود:

$$(زمان مورد نیاز برای یادگیری) / زمان منظور شده برای یادگیری = F = \text{میزان یادگیری}$$

در این روش تدریس، آموزش به صورت گروهی انجام می شود اما به گونه ای که تفاوت های فردی و ویژگی های اختصاصی یادگیرندگان مورد توجه قرار می گیرد و معلم در ضمن آموزش، فرصت می یابد تا به هر یک از فراگیران رسیدگی نماید.

✓ از موارد مشترک دو رویکرد یادگیری «همیاری» و «تسلط یاب» می توان بر تأکید بر نقش تعیین کننده شاگردان در طراحی فعالیت های آموزشی اشاره کرد.

۸۳- در ارتباط با تفاوت میان شناخت و فراشناخت کدام عبارت صحیح نیست؟ (۱) فراشناخت به مهارتهایی همچون کنترل و هدایت کار، ارزیابی از پیشرفت و طرحریزی برای یادگیری مربوط می شود. (۲) فراگیران نمی توانند از یادگیری هر موضوع درسی به رشد مهارت های فراشناختی دست یابند. (۳) شناخت به فعالیت هایی همچون استدلال و درک مربوط می شود. (۴) رشد مهارت های فراشناختی به موضوع خاصی بستگی ندارد. پاسخ صحیح: گزینه (۲) فراگیران نمی توانند از یادگیری هر موضوع درسی به رشد مهارت های فراشناختی دست یابند. منبع: الگوی تدریس ۲۰۰۴، دکتر بهرنگی ص ۴۶
--

شناخت

اصطلاح شناخت به فرآیندهای درونی ذهنی یا راههایی که در آن اطلاعات پردازش می شوند، یعنی راههایی که ما به وسیله آنها اطلاعات را مورد توجه قرار می دهیم، آنها را تشخیص می دهیم و به رمز درمی آوریم و در حافظه ذخیره می سازیم و هر وقت که نیاز داشته باشیم آنها را از حافظه فرامی خوانیم و مورد استفاده قرار می دهیم گفته می شود. شناخت به فعالیت هایی همچون **استدلال و درک** مربوط می شود.

فراشناخت

اصطلاح فراشناخت به دانش ما درباره فرآیندهای شناختی خودمان و چگونگی استفاده بهینه از آنها برای رسیدن به هدف های یادگیری گفته می شود. به سخن دیگر به **اطلاعاتی که فرد در مورد نظام شناختی خود دارد** گفته می شود. با رشد و گسترش نظام شناختی در انسان مجموعه ای از فرآیندهای فراشناختی و نظارتی نیز شکل می گیرد. این مهارت های فراشناخت به صورت **مهارت های آگاهی دهنده** عمل می کنند که در طی یادگیری و پردازش اطلاعات مورد استفاده ذهن قرار می گیرد و جریان این پردازش را تسهیل می کند. به طور کلی کیفیت حافظه و یادگیری به فراشناخت وابسته است.

فراشناخت به مهارتهایی همچون **کنترل و هدایت کار، ارزیابی از پیشرفت و طرحریزی برای یادگیری** مربوط می شود. رشد مهارت های فراشناختی به موضوع خاصی بستگی ندارد و **فراگیران می توانند** از یادگیری هر موضوع درسی به رشد مهارت های فراشناختی دست یابند.

گزینه های ۲ و ۴ مخالف دکدیگر بوده و بنابراین تنها یکی از آنها صحیح می باشد با توجه به اینکه رشد مهارت های فراشناختی به موضوع خاصی بستگی ندارد، بدین طریق گزینه ۲ بعنوان جواب سوال معرفی می شود.

۸۴- در کدام دیدگاه یادگیری فرایندی جهت دار، فعال و وابسته به فعالیتهای ذهنی و فکری است که به دانش پیشین و ساخت شناختی یادگیرنده وابسته است؟

(۱) شناخت‌گرایی

(۲) رفتارگرایی

(۳) انسان‌گرایی

(۴) محرک و پاسخ

پاسخ صحیح: گزینه (۱) شناخت‌گرایی

منبع: مهارت‌های آموزشی و پرورشی دکتر شعبانی، ص ۲۳

➤ در دیدگاه **شناخت‌گرایی**، یادگیری فرایندی جهت دار، فعال و وابسته به فعالیتهای ذهنی و فکری است که به دانش پیشین و ساخت شناختی یادگیرنده وابسته است.

➤ **صاحبان این نظریه**، یادگیری را ناشی از شناخت، ادراک، و بصیرت می‌دانند. از دیدگاه نظریه‌پردازان شناختی، یادگرفته‌های جدید فرد با ساخت‌های شناختی قبلی او تلفیق می‌شود.

➤ ارتباط دادن مطالب به زمینه پیشین ساخت‌گرایی فرد در **مکتب شناخت‌گرایی** از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است.

از دیدگاه **صاحبان نظریه رفتارگرایی**، در فرایند یادگیری، ابتدا وضع یا حالتی در یادگیرنده اثر می‌کند، سپس او را به فعالیت وادار می‌کند و بین آن وضع یا حالت و پاسخ ارائه شده ارتباط برقرار می‌شود و سرانجام عمل یادگیری صورت می‌گیرد.

انسان‌گرایی، از مفاهیم مورد علاقه‌ی کارل راجرز است که به انسان، مفاهیم وجودی و همچنین ارزش آن اشاره دارد.

دیدگاه انسان‌گرایی بر روی تجربیات زمان حال و ارزش وجودی کل انسان، خلاق بودن، آزاد بودن، و همچنین توانا بودن انسان برای حل مشکل خود تاکید می‌کند. دیدگاه انسان‌گرایی از دو دیدگاه فلسفی ریشه می‌گیرد:

➤ اول روان‌شناسی وجودی، که رویکردی است برای درک تجربه‌های جدیدتر مشخص، وضعیتهای وجودی او و نیاز به تمرین آزادی در یک جهان پر هرج و مرج.

➤ دوم رویکرد پدیدار شناختی است که بر تجربه‌های خصوصی افراد تاکید می‌کند. به عبارت دیگر هرفردی دارای دنیای مخصوص خود است و واقعیت برای هرفرد چیزی جزء همین دیدگاه مخصوص او نیست.

محرک و پاسخ حاصل تلاش پاولف، واتسون، ثراندیک و اسکینر بوده و مربوط به نظریه شرطی‌سازی، و از الگوهای سنتی یادگیری است.

۸۵- در صورت بروز سوء تفاهم بین فراگیران در هنگام مباحثه در کلاس، وظیفه معلم چیست ؟
(۱) تأکید بر نکات مشترک
(۲) طرفداری از گروهی خاص
(۳) قطع کردن سریع بحث
(۴) مشخص کردن اشکالات
پاسخ صحیح: گزینه (۴) مشخص کردن اشکالات
منبع: مهارت‌های آموزشی و پرورشی دکتر شعبانی ص ۲۶۴

روش بحث گروهی

روش بحث گروهی (مباحثه)، گفتگویی ست سنجیده و منظم در مورد موضوعی خاص که مورد علاقه مشترک شرکت کنندگان در بحث است. در این روش شاگردان در فعالیتهای آموزشی، فعالانه شرکت می کنند و مسئولیت یادگیری را بر عهده می گیرند.

در روش بحث گروهی دانش آموزان **فعالانه** در یادگیری شرکت می کنند و مفهوم مورد نظر را از یکدیگر می آموزند. همچنین در این روش تدریس، **قدرت استدلال، رهبری و اعتماد به نفس** دانش آموزان بیشتر تقویت می شود.

در این شیوه معلم را می توان به عنوان محرک، شروع کننده بحث و راهنما تصور کرد. معلم **طوری سوال یا مسئله را مطرح می کند که دانش آموزان را به پاسخگویی یا حل مسئله تشویق کند.**

در این روش در صورت بروز سوء تفاهم بین فراگیران در هنگام مباحثه در کلاس، وظیفه معلم **مشخص کردن اشکالات** می باشد.

۸۶- قاعده بنیادی یادسپاری چیست؟ (۱) جایگزینی (۲) آگاهی (۳) توجه (۴) تداعی
پاسخ صحیح: گزینه (۲) آگاهی
منبع: الگوی تدریس ۲۰۰۴، دکتر بهرنگی ص ۲۰۹

الگوی یادسپاری برای افزایش ظرفیت ذخیره سازی و بازشناسی اطلاعات تدوین شده است.

➤ یکی از مهمترین نتایج این الگو شناخت شاگردان از این مطلب است که **آموختن یک جریان اسرارآمیز درونی نیست که بر آن کنترل نداشته باشد.**

قاعده بنیادی یادسپاری آگاهی است.

مراحل تدریس الگوی یادسپاری

گام اول: توجه به مطالب

از فنون خط کشیدن زیر مطالب، فهرست کردن، تأمل استفاده کنید.

گام دوم: توسعه پیوندها

مطالب را آشنا سازید و با استفاده از فنون کلمه- کلیدی، کلمه- جایگزین، و سیستم کلمه اتصالی پیوندها را توسعه دهید.

گام سوم: بسط تصاویر حسی

از فنون مبالغه و تداعی مسخره استفاده کنید.

گام چهارم: تمرین یادآوری

یادآوری مطالب را تا زمانی که کاملاً آموخته شوند، تمرین کنید.

الگوی یادسپاری با مراحل از جمله توجه به مطالب ایجاد پیوندها، بسط تصاویر حسی، تمرین یادآوری مشخص می‌شود.

۸۷- استفاده بیشتر از تدریس مستقیم با اصول کدام مکتب همخوانی بیشتری دارد ؟
(۱) شناخت گرایی
(۲) رفتار گرایی
(۳) انسان گرایی
(۴) اصول گرایی
پاسخ صحیح: گزینه (۴) اصول گرایی
منبع: مهارت های آموزشی و پرورشی دکتر شعبانی، ص ۱۸۷

استفاده بیشتر از تدریس مستقیم با اصول مکتب **اصول گرایی** همخوانی بیشتری دارد.

در دیدگاه **شناخت گرایی**، یادگیری فرایندی جهت دار، فعال و وابسته به فعالیتهای ذهنی و فکری است که به دانش پیشین و ساخت شناختی یادگیرنده وابسته است. ارتباط دادن مطالب به زمینه پیشین ساخت گرایی فرد در مکتب **شناخت گرایی** از اهمیت ویژه ای برخوردار است.

انسان گرایی، از مفاهیم مورد علاقه ی کارل راجرز است که به انسان، مفاهیم وجودی و همچنین ارزش آن اشاره دارد.

دیدگاه انسان گرایی بر روی تجربیات زمان حال و ارزش وجودی کل انسان، خلاق بودن، آزاد بودن، و همچنین توانا بودن انسان برای حل مشکل خود تاکید می کند. دیدگاه انسان گرایی از دو دیدگاه فلسفی ریشه می گیرد:

- اول روان شناسی وجودی، که رویکردی است برای درک تجربه های جدیدتر مشخص، وضعیتهای وجودی او و نیاز به تمرین آزادی در یک جهان پر هرج و مرج.
- دوم رویکرد پدیدار شناختی است که بر تجربه های خصوصی افراد تاکید می کند. به عبارت دیگر هر فردی دارای دنیای مخصوص خود است و واقعیت برای هر فرد چیزی جز همین دیدگاه مخصوص او نیست.

رفتار گرایی: از دیدگاه صاحبان نظریه رفتار گرایی، در فرایند یادگیری، ابتدا وضع یا حالتی در یادگیرنده اثر می کند، سپس او را به فعالیت وادار می کند و بین آن وضع یا حالت و پاسخ ارائه شده ارتباط برقرار می شود و سرانجام عمل یادگیری صورت می گیرد. رفتار گرایی، روان شناسی ذهنی را کنار می گذارد، و در تجربه گرایی و عینی گرایی کلاسیک ریشه دارد. به شکل کلی، رفتار گرایی مکتبی است که رفتار انسان را در فهم پدیده های انسانی محور قرار می دهد؛ و در دو حوزه ی علمی و فلسفی کاربرد دارد.

۸۸- انتقاد « اوهانیان » مبنی بر بی شباهت بودن و فاصله گرفتن وظایف معلم از تدریس و فعالیت های آموزشی، و ضعف در تعامل اجتماعی شاگردان متوجه کدام روش آموزشی است؟ (۱) واحدها (۲) تاحد تسلط (۳) انفرادی هدایت شده (۴) انفرادی تجویز شده پاسخ صحیح: گزینه (۱) واحدها منبع: مهارت های آموزشی و پرورشی دکتر شعبانی، ص ۱۶۳
--

روش واحدها

روش واحدها شامل یک رشته فعالیت هایی است که در اطراف یک دسته مفاهیم کلی دور می زند و به منظور یک هدف کلی در نظر گرفته می شود. کلیه مطالب در قالب یک مسئله و مشکل مطرح می شود که اطلاعات و مهارت های گوناگونی از ابعاد مختلف برای حل آن بسیج می گردند و هدف همه ی آنها، مرکزی است که مسئله از آن ناشی می شود.

انتقاد « اوهانیان » مبنی بر بی شباهت بودن و فاصله گرفتن وظایف معلم از تدریس و فعالیت های آموزشی، و ضعف در تعامل اجتماعی شاگردان متوجه روش آموزشی واحدها است.

یادگیری تا حد تسلط

در این روش، شاگرد قبل از اینکه به پیشرفت خود ادامه دهد، باید محتوای آموزشی را تا حد تسلط یاد گرفته باشد.

نظریه یادگیری در حد تسلط، توسط بلوم در سال ۱۹۶۸ و بلاک (Block) در سال ۱۹۷۱ مطرح شد. بر اساس این نظریه، یادگیری و پیشرفت تحصیلی فراگیران به طور وسیعی به زمان یادگیری بستگی دارد (کارول - Carroll).

آموزش انفرادی تجویز شده

در این روش، موضوع درس به واحدهای مختلف تقسیم و هر واحد برای یک جلسه در نظر گرفته می شود؛ در این روش، شاگرد با توان خود حرکت می کند و در صورت موفقیت در یک واحد، معلم واحد بعدی را برای او معرفی می کند.

آموزش انفرادی هدایت شده

روش انفرادی هدایت شده برای آموزش معلمان، هدایت برنامه های یادگیری شاگردانی که بعداً معلم می شوند، آزمایش نوآوری هایشان و هدایت تحقیقات و پیشرفت شاگردان بکار می رود.

۸۹- در کلاس درس هنر، معلم نقاشی از دانش‌آموزان خواسته بود که از ترکیب سه رنگ اصلی، سه رنگ جدید و متفاوت بسازند و سپس طرح مورد نظر را رنگ‌آمیزی نمایند. پس از پایان کار معلم بدون توجه به کیفیت رنگ‌آمیزی، به ارزیابی کیفیت و شفافیت رنگ‌های تولید شده پرداخت و به بهترینها جایزه داد. از دیدگاه شرطی‌سازی فعال این رفتار معلم چه نامیده می‌شود؟

(۱) شکل دادن

(۲) تعمیم

(۳) تفکیک پاسخ

(۴) زنجیره کردن

پاسخ صحیح: گزینه (۳) تفکیک پاسخ

منبع: مهارت‌های آموزشی و پرورشی دکتر شعبانی، ص ۴۸

تفکیک پاسخ

هنگام تدریس رفتاری تازه اگر اجزای آن رفتار در خزانه‌ی رفتار یادگیرنده موجود باشد، می‌توان از روش تفکیک پاسخ استفاده کرد.

در این روش معلم به تقویت اجزایی از رفتار می‌پردازد که مفید تشخیص داده می‌شود.

شکل دادن

وقتی اجزای رفتار مورد نظر را نتوان در رفتار یادگیرنده مشاهده کرد، از روش شکل دادن استفاده می‌شود. از طریق شکل‌دهی رفتار می‌توان طرح‌های رفتاری تازه و پیچیده‌ای را بوجود آورد.

تعمیم

تعمیم عبارت است از گسترش پاسخ از محرک‌های اولیه به محرک‌های مشابه. تعمیم فرایندی است که طی آن پاسخ یادگرفته شده در حضور محرکی خاص در شرایط دیگر و در حضور محرک‌های دیگر تیز از ارگانیسم بروز کند.

زنجیره کردن

زنجیره کردن یعنی انتخاب رفتارهایی که قبلاً در خزانه‌ی رفتار فرد وجود داشته اند، و ترکیب آنها با یکدیگر و ایجاد یک رفتار پیچیده‌تر.

۹۰- «بستن درب کلاس به خاطر جلوگیری از سر و صدای زیاد بیرون کلاس و برقراری آرامش در درون کلاس» با کدام مهارت سازگاری دارد؟
(۱) تقویت مثبت
(۲) تقویت منفی
(۳) تنبیه
(۴) خاموشی
پاسخ صحیح: گزینه (۲) تقویت منفی
منبع: مهارت‌های آموزشی و پرورشی دکتر شعبانی، ص ۵۰
مشابهت با سوال قبل

تقویت منفی

تقویت منفی یعنی خارج کردن محرک از موقعیت، به منظور افزایش رفتار مطلوب.

نکته:

تقویت منفی، همانند تقویت مثبت، احتمال بروز رفتار را افزایش می‌دهد. تنها تفاوت این دو در این است که در تقویت مثبت، یک محرک مطلوب به موقعیت اضافه می‌شود، در حالی که در تقویت منفی، یک محرک بیزار کننده از موقعیت خارج می‌گردد.

خاموشی

هرگاه رفتاری مطلوب یا رفتاری تازه بر اثر تقویت مداوم شاگرد ایجاد شود یا افزایش یابد، لازم است معلم، عامل تقویت را بتدریج کم کند؛ زیرا در فرایند آموزش، تقویت متوالی یک رفتار نه جایز است نه امکان پذیر.

اگر رفتاری برای مدتی تقویت نشود، آن رفتار کاهش می‌یابد یا از بین می‌رود، یا به عبارت علمی خاموش می‌شود. **خاموشی** در اثر **بی‌توجهی** یا عدم تقویت حاصل می‌شود.

تقویت مثبت

تقویت مثبت یعنی وارد کردن محرکی به موقعیت، به منظور افزایش بروز رفتار مطلوب.

تنبیه

روشی است که در دیرزمان برای تقلیل یا کاهش رفتار نامطلوب بکار می‌رود. در روش تنبیه معمولاً یک محرک بیزار کننده را بلافاصله پس از یک رفتار نامطلوب، ارائه می‌دهند تا موجب کاهش رفتار نامطلوب شود.

«تحلیل سوالات»

سوال ۷۱ سال ۱۳۹۲ از نظر دشواری در سطح بالایی قرار دارد و داوطلب در صورت تحلیل صحیح مطالب مربوط به این مبحث می تواند این سوال را بدرستی پاسخ دهد.

سوال ۷۲ سال ۱۳۹۲ از نظر دشواری در سطح متوسطی قرار دارد، داوطلب در صورت حفظ مطالب مربوط به این مبحث می تواند این سوال را بدرستی پاسخ دهد.

سوال ۷۳ سال ۱۳۹۲ از نظر دشواری در سطح متوسطی قرار دارد، این مبحث، جزء مباحث مهم درس فنون تدریس است که در آزمون های زیادی، در سالهای مختلف به طرق گوناگون بیان شده است. داوطلب در صورت حفظ و تحلیل درست آموخته های خود می تواند بدرستی به آنها پاسخ دهد.

سوال ۷۴ سال ۱۳۹۲ از نظر دشواری در سطح بالایی قرار دارد، این مبحث، مانند سایر روش های تدریس، جزء مباحث مهم درس فنون تدریس است که در آزمون های زیادی، به طرق مختلف بیان شده است و داوطلب در صورت تحلیل مطالب مربوط به این مبحث می تواند این سوال را بدرستی پاسخ دهد.

سوال ۷۵ سال ۱۳۹۲ از نظر دشواری در سطح خیلی بالایی قرار دارد که داوطلب برای پاسخ صحیح به آن می بایست به مباحث مربوط به وظایف معلم در حوزه ی آموزش اشراف داشته باشد و با تحلیل آن اطلاعات به پاسخ صحیح دست یابد.

سوال ۷۶ سال ۱۳۹۲ از نظر دشواری در سطح بالایی قرار دارد، که داوطلب تنها در صورت تحلیل درست آموخته های پیشین خود می تواند بدرستی به آنها پاسخ دهد.

سوال ۷۷ سال ۱۳۹۲ از نظر دشواری در سطح بالایی قرار دارد، که داوطلب تنها در صورت حفظ، تحلیل و مقایسه ی دقیق مطالب دو مبحث مورد بحث می تواند بدرستی به آن پاسخ دهد.

سوال ۷۸ سال ۱۳۹۲ از نظر دشواری در سطح متوسط بالایی قرار دارد، که داوطلب تنها در صورت تحلیل دقیق مطالب آموخته شده این مبحث می تواند بدرستی به آن پاسخ دهد.

سوال ۷۹ سال ۱۳۹۲ " نظریه یادگیری معنادار " و " مبحث پیش سازماندهنده " از نظر دشواری در سطح متوسطی قرار دارد، این مبحث، جزء مباحث مهم درس فنون تدریس است که در آزمون های زیادی، به طرق مختلف بیان شده است. داوطلب در صورت حفظ و تحلیل دقیق مطالب این مبحث می تواند بدرستی به آن پاسخ دهد.

سوال ۸۰ سال ۱۳۹۲ از نظر دشواری در سطح خیلی بالایی قرار دارد، داوطلب در صورت تحلیل دقیق مطالب این مبحث می تواند بدرستی به آن پاسخ دهد.

سوال ۸۱ سال ۱۳۹۲ از نظر دشواری در سطح خیلی بالایی قرار دارد، داوطلب در صورت تحلیل دقیق مطالب این مبحث می تواند بدرستی به آن پاسخ دهد.

سوال ۸۲ سال ۱۳۹۲ از نظر دشواری در سطح متوسطی قرار دارد، داوطلب در صورت حفظ دقیق مطالب این مبحث و مقایسه ی درست و دقیق آنها می تواند بدرستی به آن پاسخ دهد.

سوال ۸۳ سال ۱۳۹۲ از نظر دشواری در سطح متوسطی قرار دارد، داوطلب در صورت حفظ دقیق مطالب مربوط به حافظه، عملکرد حافظه و همچنین مفاهیم آن و مقایسه‌ی درست و دقیق آنها با یکدیگر می‌تواند بدرستی به آن پاسخ دهد.

سوال ۸۴ سال ۱۳۹۲ از نظر دشواری در سطح متوسطی قرار دارد، این سوال در آزمون‌های زیادی و در سالهای مختلف به طرق گوناگون بیان شده است. در این سوال نیز مانند سوال قبل، داوطلب در صورت حفظ دقیق مطالب مربوط به حافظه، عملکرد حافظه و همچنین مفاهیم آن می‌تواند بدرستی به آن پاسخ دهد.

سوال ۸۵ سال ۱۳۹۲ از نظر دشواری در سطح متوسطی قرار دارد، این مبحث، مانند سایر روش‌های تدریس، جزء مباحث مهم درس فنون تدریس است که در آزمون‌های زیادی، به طرق مختلف بیان شده است و داوطلب در صورت حفظ و تحلیل مطالب مربوط به این مبحث می‌تواند این سوال را بدرستی پاسخ دهد.

سوال ۸۶ سال ۱۳۹۲ از نظر دشواری در سطح بسیار بالایی قرار دارد، که داوطلب تنها در صورت تحلیل دقیق مطالب مربوط به این مبحث می‌تواند این سوال را بدرستی پاسخ دهد.

سوال ۸۷ سال ۱۳۹۲ از نظر دشواری در سطح بسیار بالایی قرار دارد پاسخ صحیح به این سوال مستلزم اشراف کامل داوطلب به مباحث و مکاتب فلسفی و تربیتی می‌باشد.

سوال ۸۸ سال ۱۳۹۲ از نظر دشواری در سطح متوسطی قرار دارد، داوطلب در صورت حفظ مطالب مربوط به این مبحث می‌تواند این سوال را بدرستی پاسخ دهد.

سوال ۸۹ سال ۱۳۹۲ از نظر دشواری در سطح بالایی قرار دارد. داوطلب در صورت حفظ مطالب مربوط به این مبحث می‌تواند این سوال را بدرستی پاسخ دهد.

سوال ۹۰ سال ۱۳۹۲ از نظر دشواری در سطح متوسطی قرار دارد. این مبحث، جزء مباحث مهم درس فنون تدریس است که در آزمون‌های زیادی، به طرق مختلف بیان شده است داوطلب در صورت حفظ و طبقه‌بندی مطالب مربوط به این مبحث می‌تواند این سوال را بدرستی پاسخ دهد.

در این فایل، سعی مؤلف بر پاسخ دقیق سوالات و انجام آنها بصورت کاملاً تشریحی بوده که این موضوع می‌تواند در کمک به موفقیت داوطلب، مؤثر واقع شود.

با آرزوی توفیق و سربلندی

تیم تألیف DLM